

Д/р
15950

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
(повне найменування вищого навчального закладу)

Філологічний факультет
(повне найменування інституту/факультету)

Кафедра української мови
(повна назва кафедри)

Дипломна робота

бакалавра

на тему:

**«Семантико-граматичні особливості фразеологізмів із компонентами
"вогонь", "вода", "земля", "повітря"»**

«Semantik and grammatical peculiarities of phraseological units
of the compjnets "fire", "water", "earth", "air"»

Виконала: студентка заочної форми навчання
напряму підготовки 6.020303 Філологія

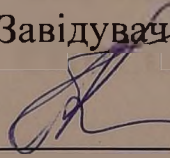
Фоменко Каміла Емінівна

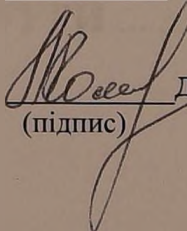
Керівник: ст. викл. Сенік Г. В.

Рецензент: к. філол. н., доц. Романченко А. П.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ 10 від 26 квітня 2017 р.

Захищено на засіданні ЕК № 1
протокол № 57 від 16 червня 2017 р.
Оцінка добре / 100 / 75
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

проф. Ковалевська Т.Ю.
(підпис)

Голова ЕК

доц. Романченко А.П.
(підпис)

Одеса – 2017

432475

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Фразеологічні одиниці в системі української мови	6
1.1. Теоретичні основи фразеології.....	6
1.2. Фразеологічна одиниця, її суть та статус.....	7
1.3. Класифікації фразеологічних одиниць.....	10
1.4. Джерела української фразеології.....	15
РОЗДІЛ 2. Особливості семантики фразеологізмів з компонентами "вогонь", "вода", "земля", "повітря"	18
2.1. Фразеологічні одиниці з компонентом "вода".....	19
2.2. Фразеологічні одиниці з компонентом "земля".....	26
2.3. Фразеологічні одиниці з компонентом "вогонь".....	31
2.4. Фразеологічні одиниці з компонентом "повітря".....	35
РОЗДІЛ 3. Системні зв'язки та структура фразеологізмів з компонентами "вогонь", "вода", "земля", "повітря"	38
3.1. Поняття про системні зв'язки у фразеології.....	38
3.2. Полісемія, синонімія та антонімія фразеологічних одиниць з компонентами "вогонь", "вода", "земля", "повітря".....	41
3.3. Структурні моделі фразеологічних одиниць з компонентами "вогонь", "вода", "земля", "повітря".....	46
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	57

ВСТУП

Мова – особливий код менталітету, механізми і закономірності кодування і дешифровки якого передаються від покоління до покоління. Досвід історичного, культурного, духовно-морального розвитку нації кодується системою концептів, що складають фразеологічні одиниці. Фразеологічні одиниці, виконуючи функції знаків «мови» культури, не тільки виражають, але й формують культурну самосвідомість етносів. В останні десятиліття лінгвісти все частіше звертаються до досліджень фразеологічних одиниць з національно-культурної точки зору, що дозволяє проаналізувати, з одного боку, найрізноманітніші системні зв'язки в мові, а з іншого – виявити особливості культур носіїв досліджуваної мови, щоб розкрити загальні та специфічні характеристики національних особливостей. У фразеологічних одиницях знаходять своє відображення особливості побуту, звичаїв народу, історичних подій. Факти історії, географії, економіки, способу життя – усі вони подані в семантиці багатьох фразеологічних одиниць, тобто можна говорити про національно-культурну семантику фразеологізмів. Це визначається сьогодні більшістю лінгвістів. І одночасно підкреслюється, що великий пласт фразеології тієї чи іншої мови виникає саме на національній основі [7, с. 106].

Актуальність. Сучасні фразеологічні дослідження охоплюють широке коло проблем, пов'язаних з семантикою, структурою та складом фразеологізмів, особливостями їх функціонування. До актуальних дискусійних проблем належать такі, як критерії визначення фразеологічних одиниць, співвідношення їх з іншими одиницями мови, трансформації, полісемічні, синонімічні та антонімічні відношення між фразеологізмами. Вибір фразеологічного шару з компонентами "вогонь", "вода", "земля", "повітря" зумовлений продуктивністю таких фразеологізмів, високою частотністю їх функціонування в художньому і розмовному мовленні, семантичною і структурно-граматичною різноманітністю.

В українському мовознавстві питання фразеології були в полі зору Л. Г. Авксентьева, М. Ф. Алефіренка, В. М. Білоноженко, Л. Г. Боярової, М. Т. Демського, Л. Г. Скрипник, Г. М. Удовиченка, В. Д. Ужченка, І. Г. Чередниченка, Г. Ф. Шила та багатьох інших учених. Незважаючи на велику кількість досліджень, присвячених питанням семантики фразеологічних одиниць, ці проблеми остаточно не розв'язані. Це пояснюється складністю фразеологічної семантики, а також відсутністю єдиного погляду у вирішенні самої природи фразеологічного значення, семантичних процесів, які лягли в основу його формування.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідження семантико-граматичних особливостей фразеологізмів з компонентами "вогонь", "вода", "земля" та "повітря".

У межах дослідження поставлені такі **завдання**:

- 1) дібрати фразеологічні одиниці з компонентами "вода", "вогонь", "земля", "повітря" із "Фразеологічного словника української мови";
- 2) визначити семантику фразеологічних одиниць із зазначеними компонентами;
- 3) визначити основні продуктивні структурно-семантичні моделі фразеологічних одиниць з компонентами "вода", "вогонь", "земля", "повітря";
- 4) дослідити системні зв'язки досліджуваних фразеологізмів;
- 5) визначити морфолого-синтаксичні типи фразеологічних одиниць із компонентами "вода", "вогонь", "земля", "повітря".

Об'єктом дослідження є фразеологічні одиниці сучасної української літературної мови з компонентами "вода", "вогонь", "земля", "повітря".

Предмет дослідження – структурно-семантичні особливості фразеологізмів з компонентами "вогонь", "вода", "земля" та "повітря".

Матеріалом дослідження стали фразеологізми, дібрані зі "Словника фразеологізмів української мови". Нами було виявлено понад 270 фразеологічних одиниць з компонентами "вода", "вогонь", "земля", "повітря".

Теоретичне значення кваліфікаційної роботи полягає в тому, що ми намагалися охарактеризувати фразеологічні одиниці з компонентами "вода", "вогонь", "земля", "повітря" на різних мовних рівнях (семантика, морфологія, синтаксис).

Практична цінність роботи визначається тим, що отримані результати можуть бути використані у шкільному викладанні фразеології української мови, у спецкурсах із фразеології, у вивченні актуальних проблем дослідження фразеологічних одиниць.

При написанні роботи ми користувалися описовим методом, методом семантичного аналізу та методом кількісних підрахунків.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу (в якому висвітлені актуальність, мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження), трьох розділів, висновків та списку використаної літератури. У першому розділі "*Фразеологічні одиниці в системі української мови*" йдеться про теоретичне підґрунтя, що стало основою для написання роботи. Другий розділ "*Особливості семантики фразеологізмів з компонентами "вогонь", "вода", "земля", "повітря"*" присвячений з'ясуванню значення фразеологізмів та об'єднанню їх у відповідні семантичні групи. У третьому розділі "*Системні зв'язки та структура фразеологізмів з компонентами "вогонь", "вода", "земля", "повітря"*" розглядається полісемія, синонімія, антонімія фразеологічних одиниць та аналізуються їх структурні моделі.

Зв'язок роботи з кафедральними науковими темами, програмами, планами. Випускна робота пов'язана з науковою темою кафедри української мови "Дослідження усно-розмовних форм існування української мови" (реєстраційний номер: 0112V002909№233), що входить до плану наукових досліджень ОНУ імені І. І. Мечникова.

Висновки

Фразеологізми – це своєрідні мовні знаки, які становлять основу національного обличчя кожної мови, бо в них, як ні в жодній іншій одиниці, яскраво виявляється специфічний національний колорит, особливості образного народного мислення, власне національне сприйняття мовної картини світу, віддзеркалення характерних особливостей культури і побуту, народних звичаїв, історичного минулого.

Дослідження фразеологічних одиниць переконує в тому, що фразеологія є джерелом лінгвокраїнознавчих відомостей. Це схованка багатогранного буття народу: історичної пам'яті, етнокультурних традицій, національної самобутності, неоціненного трудового досвіду, сили духу, болю і гніву, горя і радості.

Із «Словника фразеологізмів української мови» нами було вилучено 270 фразеологічних одиниць з компонентами "вогонь", "вода", "земля", "повітря", які представлені в 505 варіантах. Аналіз морфологічних, структурних та лексичних принципів організації сталих сполучень із названими компонентами дає можливість дійти таких висновків:

1. В останні десятиріччя теорія фразеології досягла значних успіхів: розроблено ряд критеріїв визначення ФО, створено кілька класифікаційних схем їх розподілу, активно ведуться дослідження структурно-семантичних властивостей фразеологізмів та їх функціонування в літературній мові та в діалектах.

2. Незважаючи на помітні досягнення у науковому обґрунтуванні теоретичних положень фразеології як окремої лінгвістичної дисципліни, до цього часу серед мовознавців немає спільної думки щодо основних її проблем. Існують різні точки зору щодо трактування головних для фразеології питань про природу фразеологічних одиниць і принципи їх класифікації, про предмет і обсяг фразеології, семантичні зв'язки фразеологізмів.

3. Міфологічний образ світу ґрунтується на уявленнях про чотири стихії – *вогонь, воду, повітря, землю*. У фразеологічній системі української мови найчастотнішими виявились ФО з компонентом «*вода*» (вони становлять 40% від загальної кількості ФО з компонентами-назвами чотирьох стихій), яка є багатозначним архетипним символом (хаосу, несталості, змінності, перетворення, розчинення; безміру можливостей; одужання; джерела життя; воскресіння; сили, плідності; небезпеки, смерті; очищення, хрещення...). Також одиниці з компонентом «*вода*» часто побудовані на основі протиставлення стихій *вогонь – вода*, які символізують “протилежності”.

4. *Земля* через усвідомлення людиною її важливості для життя, сили її впливу на людську долю, магію цього впливу виступає компонентом фразеологізмів з найрізноманітнішим значенням. ФО із компонентом «*земля*» кількісно займають друге місце – 31%, але мають найбільше синонімів і варіантів (192).

5. Слово *вогонь* на лексичному рівні в українській мові має такі переносні значення: душевне піднесення, натхнення; пристрасть, запал; про того, хто має дуже енергійну, запальну вдачу; блиск очей, що звичайно відображає якийсь внутрішній стан людини. ФО з компонентом «*вогонь*» складають 26%.

6. *Повітря* у досліджуваній фразеологічній системі не виявляє яскравої національно-культурної специфіки та рідко функціонує як компонент ФО (2,6%)

7. Серед проаналізованих ФО було виділено такі основні семантичні групи із зазначеними компонентами, а саме:

а) характеристики людини; б) характеристики обставин, середовища; в) характеристики дій; г) звороти зі значенням емоційності, побажань.

8. Аналіз лексичних особливостей ФО засвідчує системний характер фразеологічних засобів української мови. Про системність ФО свідчать, крім

внутрішньої семантичної організації, і властиві їм такі зв'язки, як полісемія, явища синонімії та антонімії.

Із дібраного корпусу фразеологічних одиниць виявлено тринадцять полісемічних фразеологізмів з компонентом "вода", одинадцять – з компонентом "земля", лише чотири полісемічні фразеологізми з компонентом "вогонь" та три – із компонентом "повітря".

9. Утворено шість синонімічних рядів ФО з компонентом "вогонь" з такими домінантами, як: - «дуже гніватись»; - «підбурювати когось, загострювати взаємини»; - «завдавати комусь моральних страждань»; - «ризикувати».

Із компонентом "вода" утворено також шість синонімічних рядів:

- «зникнути»; - «знищувати докази»; - «марно витратити час»; - «бути скромним»; - «бути сумним»; - «померти».

Серед ФО з компонентом "земля" виявлено вісім синонімічних рядів:

- «зганьбити»; - «жити»; - «померти»; - риси характеру: «бути настирним, домагатися свого», - «соромитися», - «бути у відчаї»; - «вияв найвищої поваги»; - «клятва у правдивості своїх слів, непричетності до якоїсь події».

І утворено лише один синонімічний ряд ФО з компонентом "повітря":

- «голосно говорити».

10. Також представлені й *антонімічні* пари: ФО з компонентом "земля": «жити – померти», «зникнути – з'явитися», «бути настирним – соромитися», «бути у відчаї – бути байдужим», «бути впевненим – перебувати у непевному становищі»; ФО з компонентом "вода": «багато говорити – мовчати», «залишатися непокараним – викривати нечесність»; ФО з компонентом "вогонь": «мляво – натхненно», «боятися – бути готовим на все» .

Антонімічних відношень між фразеологізмами з компонентом "повітря" нами не виявлено.

11. Ґрунтовний аналіз структури досліджуваного фразеологічного матеріалу української мови показав, що за своєю будовою ФО можна

поділити на дві великі групи: фразеологізми, які структурно організовані за моделями речення: односкладного та рідше двоскладного, і фразеологізми, співвідносні за своєю будовою із словосполученням. Також виокремлюються сполуки повнозначних слів із службовими.

12. Серед ФО зі структурою словосполучення найчисельнішими є дієслівно-іменні моделі, оскільки такі словосполучення були найпродуктивнішими щодо фразеологізації.

13. Структурно-граматичні типи ФО сучасної української літературної мови є найрізноманітнішими за своєю будовою і можуть виступати у ролі головних і другорядних членів або в ролі цілого речення. Незалежно від структури фразеологізми за значенням і синтаксичною функцією співвідносяться з тими чи іншими частинами мови.

14. Структурні моделі фразеологізмів можуть частково змінюватися залежно від варіанта ФО: *лексичного*, який виникає внаслідок заміни компонентів синонімами або ж скорочення складу компонентів; *граматичного*, який визначається на основі використання форм різних відмінків, прийменниково-іменникових конструкцій, родових градем, дієслівних форм; *словотвірного*, який пов'язаний з використанням в елементах ФО словотвірних засобів.

Отже, аналіз українських фразеологізмів зі словами-компонентами «вогонь», «вода», «земля», «повітря» дозволяє зробити висновок, що компоненти-символи відіграють першочергову роль у формуванні фразеологічного значення, оскільки виступають у ролі мотивуючого компонента семантики аналізованих фразеологізмів.

Список використаної літератури

1. Авксентьев Л. Г. Про полісемію фразеологічних одиниць сучасної української мови / Л. Г. Авксентьев // Українська мова і література в школі. – 1981. – № 12. – С. 50- 52.
2. Авксентьев Л. Г. Семантична структура фразеологічних одиниць сучасної української мови та особливості її формування / Л. Г. Авксентьев // Мовознавство. – 1987. – № 1. – С.43-46.
3. Авксентьев Л. Г. Сучасна українська мова : Фразеологія / Л. Г. Авксентьев. – Харків : Вища шк., 1983. – 137 с.
4. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології / М. Ф. Алефіренко. – Харків : Вища шк., 1987. – 135 с.
5. Архангельский В. Л. Устойчивые фразы в современном русском языке / В. Л. Архангельский. – Ростов-на-Дону : Издательство Ростовского университета, 1964 . – 315 с.
6. Бабич Н. Обсяг фразеологізованих значень лексем-антитез вогонь – вода / Н. Бабич // Мова у дзеркалі особистості. Філологічні дослідження, присвячені 80-річчю професора, академіка НАПН України Кононенка Віталія Івановича / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. – С. 396–407.
7. Баюн К. Й. Національно-культурний аспект досліджень фразеологічних одиниць в сучасній німецькій мові / К. Й. Баюн // Вісник Інституту підприємництва та сучасних технологій 1(1). – Житомир : ІПСТ, 2007. – С.105-108.
8. Білоноженко В. М. Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів / В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк. – К. : Наук. думка, 1989. – 156 с.
9. Боярова Л. Г. Місце фразеології у системі мови / Л. Г. Боярова // Вісник Харк. ун-ту. Філологія. – Харків, 1978. – № 165. – Вип. 11. – С. 55-62.

10. Боярова Л. Г. Синонімічні відношення як один із видів семантичних зв'язків фразеологізмів // Вісн. Харк. ун-ту. Філологія. – Харків, 1979. – № 183. – Вип. 12. – С. 16-23.

11. Венжинович Н. Українська фразеологічна картина світу (на матеріалі лексикографічних джерел) [Текст] / Н. Венжинович // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – 2008. – Вип. 12. – С.84-86.

12. Венжинович Н. Концепти *вогонь* і *вода* у фраземіці української мови / Н. Венжинович, А. Чаварга // Типологія та функції мовних одиниць : Наук. журнал. – Луцьк : Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2015. – № 1 (3). – С.13-23.

13. Грозян Н. Ф. Фразеологічна мікросистема "Поведінка людини" в українській мові : (Ідеографічний і аксіологічний аспекти) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. : 10. 02. 01 / Н. Ф. Грозян. – Дніпропетровськ, 2003. – 20 с.

14. Демський М. Т. Граматичні особливості дієслівної фразеології / М. Т. Демський // Мовознавство. – 1984. – № 2. – С.24-32.

15. Демський М. Т. Лексичні та граматичні особливості українських іменникових фразеологізмів / М. Т. Демський // Мовознавство. – 1981. – № 2. – С. 35-41.

16. Дем'яненко Н. Б. Особливості семантики польських та українських компаративних фразеологізмів / Н. Б. Дем'яненко // Мовні і концептуальні картини світу. – 2015. – Вип. 1. – С. 228-235. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2015_1_25

17. Денисенко С. Н. Відображення фразеологічної картини світу в семантиці фразеологізмів / С. Н. Денисенко // Актуальні питання фразеології : зб. наук. пр. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, 2011. – Вип. 2. – С. 5-11.

18. Жуков В. П. Семантика фразеологических оборотов / В. П. Жуков. – М. : Просвещение, 1978. – 160 с.

19. Иванникова Е. А. Синонимические отношения между фразеологическими единицами и слова / Е. А. Иванникова // Очерки по

синонимике современного русского литературного языка. – М. : Просвещение, 1966. – С. 65-95.

20. Їжакевич Г. П. Стилiстична класифiкацiя фразеологiзмiв / Г. П. Їжакевич // Українська мова і література в школі. – 1971. – №10. – С. 13-21.

21. Карлова Н. М. Здобутки луганської фразеологічної школи / Н. М. Карлова // Science and Education a New Dimension: Philology, I(2), Issue: 11, Nov. 2013. – Режим доступу : http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/karlova_n_achievements_luhansk_phraseology_school.pdf

22. Качайло К. А. Особливості семантики фразеологізмів із компонентом-назвою явища природи / К. А. Качайло // Філологічні студії. Науковий вісник КНУ : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг, 2012. – Вип. 7, ч. 2. – С. 44-55.

23. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник / М. П. Кочерган. – К. : Видавничий центр "Академія", 2003. – 464 с.

24. Кузь Г. Т. Фразеологія як об'єкт дослідження етнолінгвістики / Г. Т. Кузь // Записки з загальної лінгвістики. – 1999. – Вип. 1. – С. 90-94.

25. Курс сучасної української літературної мови / За ред. М. А. Жовтобрюха, Б. М. Кулика, частина I. – К. : Вища шк., 1972. – 401 с.

26. Ларін Б. О. Про народну фразеологію / Б. О. Ларін // Українська мова в школі. – 1959. – № 5. – С.30-36.

27. Лебеденко Ю. М. Фразеосемантична група з компонентом "хата" в українській мові: структурно-семантичний та етнокультурний аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10. 02. 01 / Ю. М. Лебеденко. – Харків, 2006. – 20 с.

28. Ляшенко Н. С. Внутрішня форма фразеологічних одиниць: Онтологічний і культурологічний аспекти : автореф. дис. ... доктора філол. наук : 10. 02. 01 / Н. С. Ляшенко. – К., 1997. – 24 с.

29. Магрицька І. В. Семантична структура і культурна мотивація весільних фразеологізмів у східнослов'янських говірках / І. В. Магрицька //

Діалектологічні студії. 2. Мова і культура / [відп. ред. П. Ю. Гриценко, Н. В. Хобзей]. – Л. : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2003. – С. 182–193.

30. Майборода О. А. Українська фразеологія як джерело народознавства : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / О. А. Майборода. – Харків, 2002. – 19 с.

31. Мартіна О. В. Фразеологізми зі значенням міжособистісних відношень у семантико-синтаксичній структурі речення / О. В. Мартіна // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Філологічні науки : Науковий журнал. Кн. 4 / Відп. ред. Г. В. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – С. 36-39.

32. Мацюк З. С. Людина і її буття у західнополіській фразеології : Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук Волинський національний університет імені Лесі Українки / З. С. Мацюк. – Луцьк, 2011. – Режим доступу : <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/10653/1>.

33. Медведєв Ф. П. Українська фразеологія: Чому ми так говоримо / Ф. П. Медведєв. – Харків : Вища школа, 1982. – 231 с.

34. Микулина Л. Т. Национально-культурный символизм в лексико-семантическом аспекте / Л. Т. Микулина // Лексическая семантика и фразеология. – Л., 1987. – С. 103–110.

35. Молотков А. И. Основы фразеологии русского языка / А. И. Молотков. – Л. : Наука, 1977. – 234 с.

36. Муқан Г. М. Структура і синтаксична роль фразеологізмів / Г. М. Муқан // Українська мова і література в школі. – 1968. – №5. – С. 10-13.

37. Надолинська А. Словник концептів української культури як ключова проблема навчальної лексикографії / А. Надолинська // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. філологічна. – 2010. – Вип. 50. – С. 274–280.

38. Назаренко О. В. Українська фразеологія як вираження національного менталітету: автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10. 02. 01 / О. В. Назаренко. – Дніпропетровськ, 2001. – 20 с.
39. Нікітіна М. В. Концепти-символи вода й вогонь у східнословобожанських та східностепових говірках / М. В. Нікітіна // Лінгвістика : [збір. наук. пр.]. – № 3 (18). – 2009. – С. 182–190.
40. Огар А. О. Становлення концептів *земля і небо* в українській мовній картині світу / А. О. Огар // Проблеми гуманітарних наук : наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2012. – В.13. Філологія. – С. 96 -102.
41. Панасенко А. Склад і функціонування порівняльних фразеологізмів // Урок української. – 2005. – № 5-6. – С. 25-26.
42. Прадід Ю. Ф. Значення фразеологізму та його тлумачення в словнику (на матеріалі іменникових фразеологізмів) [Текст] / Ю. Ф. Прадід // У царині лінгвістики і права. – Сімферополь : Еліньо, 2006. – С. 76-80.
43. Савченко Л. В. Феномен етнокодів духовної культури у фразеології української мови: етимологічний та етнолінгвістичний аспекти : монографія / Л. В. Савченко. – Сімферополь, 2013. – 600 с.
44. Селіванова О. О. Нариси з української фразеології (психокогнітивний та етнокультурний аспекти) : Монографія / О. О. Селіванова. – К. – Черкаси : Брама, 2004. – 276 с.
45. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови / Л. Г. Скрипник. – К. : Наук. думка, 1973. – 194 с.
46. Соловець Л. Ю. Джерела фразеологізмів етнокультурного змісту // Українська література в загальноосвітній школі. – 2004. – № 8. – С. 52-56.
47. Сучасна українська літературна мова : Лексика і фразеологія / За ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973. – 439 с.
48. Теклюк В. Я. Фразеологізми як синтаксичні одиниці в публіцистиці // Дивослово. – 2002. – № 1. – С. 14-16

49. Удовиченко Г. М. Предмет фразеології та семантичні типи фразеологізмів / Г. М. Удовиченко // Українська мова і література в школі. – 1965. – № 2. – С. 20-24.

50. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : посіб. для студ. філол. ф-тів вищ. навч. закл. / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – Луганськ : Альма-матер, 2007. – 494 с.

51. Чередниченко І. Г. Нариси з української фразеології / І. Г. Чередниченко. – К. : Рад. шк., 1952. – 273 с.

52. Чернышева И. И. Актуальные проблемы фразеологии / И. И. Чернышева // Вопросы языкознания. – 1977. – № 5. – С. 34-42.

53. Щербань Н. П. Про один із засобів контекстуального перетворення фразеологізмів // Мовознавство. – 1975. – № 4. – С. 41-45.

54. Юрченко О. С. Формування фразеологічного фонду української літературної мови: кінець XVIII – початок XIX ст / О. С. Юрченко. – Харків : Вища шк., 1984. – 208 с.

Список довідкової літератури

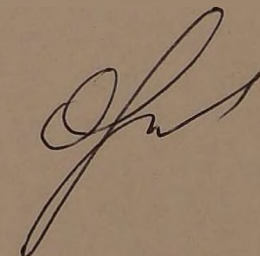
55. Калашник В. С. Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. – К. : Довіра, 2001. – 284 с.

56. Коломієць М. П., Регушевський С. С. Словник фразеологічних синонімів / М. П. Коломієць, С. С. Регушевський. – К. : Рад. шк., 1988. – 198 с.

57. Потапенко О. І. Словник символів / О. І. Потапенко, М. К. Дмитренко, Г. І. Потапенко, В. П. Коцур. – К., 1997. – 156 с.

Джерела

58. Словник фразеологізмів української мови / За ред. В. М. Білоноженко та ін. – К. : Наук. думка, 2003. – 1104 с.

Виконавця роботи: Роменко К.Є.

24.05.2017